

LESQU de la Torratxa

Número 2193

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona. 17 de març de 1921

URBANO

La Dolorosa d'enguany

El mejor disolvente de los uratos
 Limpia de las vías urinarias
 Gottaes nefríticas
 Dolores articulares
 Gofrismo
 Gifos

UROMETINA

PIQAGE
 lactato saph-
 sativo. Moeqtrao
 a los señores médicos
 Agto gen. S. NAVARRO
 Rambla del Centre, 8 y 10-Barcelona

Para ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

WILLIAMS MIRET - Farmacéuticos
 Apotecaria, 105-BARCELONA

DE VENTA

La llet condensada (sense desnatar)
 La més pura MARCA La més saludable

VICTORIA

procedent de les masfes del Montseny (Barcelona), és absolutament pura, la més rica, la més saludable i nutritiva perquè conté tota la crema i perquè és el·laborada solament amb llet de vaca suïça i sucre blanc de canya.

DE VENDA EN COLMADOS I ULTRAMARINS
 Deganx central: Princesa, 15-Barcelona

gita de vendre-la Després d'haver-la pres

Soler i Torra germans
BANQUERS

Compra venda de valors · Ordres de Borsa · Canvi de moneda · Giros sobre l'estranger · Comptes corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

ANTONI LOPEZ
 IMPRESSOR

Treballs de luxe i econòmics, comercials, edicions, e impressions de totes menes

Carrer de l'Olm, núm. 8 **BARCELONA**

SARNA
 CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
 Frasco 4 penetas
 Anillo, 20, farmacia - Barcelona

CAÇADORS!

Les millors esportives més ben construïdes, còmodes i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent. BARCELONA

Vendes al engrò i a la moneda-Expedicions a província

Bloks Notes
 a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
BARCELONA

Tintes bones calltats **Bazar DE Unió** Útills per a escriptori
 UNIÓN, NUM. 3 **BARCELONA**

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola-Rambra del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

La Societat de l'estar bé

i fossim infants i el papà ens preguntés què voldríem ésser, li respondríem: —De la *Societat de Nacions*. Ni toreros, com el fill de Lagartijo; ni papas, com els seminaristes; ni militars, com tots els adolescents de províncies; ni rics, senzillament, com tothom. La suprema voluptuositat

consisteix en formar part, però permanent, de la Societat de Nacions que avui està reunida a Barcelona.

Tots semblen uns Lluís XIV. L'Estat 'són ells, però com que ells no són l'Estat, poden fruit de totes les joies llibertats que Lluís XIV amb tot i ésser rei i sol, tot d'una peça, no podia. Així, al dematí, poden parlar del bloqueig barrejant doctrines de Dret Internacional i a la nit bloquejar a les «girls» i a les «mam'zelles» del «Principal», tornant a fer, entorn d'una taula de bar, una altra petita societat de nacions.

Semblen l'alegria que passa. Per a ells són els alts honors, els salons més majestuosos, els hotels més confortables, les més pròdigues caixes d'havanos i de xampany. Per a ells són fetes les estacions de l'any que van cercant-les per tota la terra constituïts en la *High-life* de la diplomàcia. A la tardor varen anar a Ginebra, a l'istiu a Sant Sebastià i a la primavera arriben a Barcelona. Semblen orenetes cosmopolites, cigonyes internacionals, sempre darrera dels climes tebis. Quan la Societat de Nacions arriba a una ciutat és que en aquesta ciutat s'hi està bé. I és que, així com cerca la llei justa que coordini les voluntats nacionals disperses o antagoniques, cerca també el punt dolç de la temperatura.

Nosaltres creiem que aquests homes són d'una intel·ligència pràctica i psicològica. Ells estan arreglant al món i comprenen que si es reunissin en terres fredes i ingrates, el malhumor destorbaria l'entendre's, mentre que a Sant Sebastià a l'estiu, i a Barcelona a la primavera, qui és capaç de barallar-se per la llegislació fluvial, o el règim dels carrils? I si fruit del bon sol, president honorari de la Lliga de les Nacions, en tinguessin prou practicant una vida ascètica no s'exposarien, aleshores, a que l'austeri-

tat de la seva vida fos transportada a les deliberacions, pertorbant aquest constant acord que obtenen després de un exquisit dinar al Ritz, tancat per un «Aguila» o un «Romeo y Julieta»? La Societat de Nacions sap, encara que no hagi tingut temps d'aprendre el català a la Mancomunitat, que per la boca s'escalfa el forn.

Amb quina enveja veiem passar an aquests diplomàtics que, acompanyats per *le charmant bataillon de la machine a écrire*, arreglen el món corrent món, tastant els millors vins, saborejant els sucus més encertats, admirant les ciutats més esplendoroses i els paisatges més bells! Del ric el remei, i si aquests rics no adoben el món és que no té adob. «Tripas llevan corazón»—diuen els castellans, i qui diu cor diu nacions. Per això viuen com a reis sense dispèpsia els assembleistes internacionals, i per això si fossim nens, i el papà ens preguntés què voldríem ésser, li respondríem que de la Societat de Nacions. Més que toreros, més que rics i més que papas.

Aquests homes, que no poden pecar perquè ho tenen tot, quan se morin aniran al cel, i an allí seguiran essent els més benaventurats, perquè tornaran a tenir una altra pensada semblant, formant la Societat dels Cels: del de Mahoma, del de Buhda, del de Jehovà, del del Pare Nostre, que com no's deuen entendre, serà precís formar la Lliga dels Cels, amb dietes i bitllet gratuït interplanetari.

PARADOX

Projectes urbans

ELS lectors de L'ESQUELLA deuen conèixer l'existència d'un Comitè (Pardo, Puigdomènech, Rahola i altres), constituït amb l'intent d'alleugerir la nostra Rambla del pes feixuc de moltes incomoditats que cauen damunt d'ella.

Ara aquest Comitè les ha donades en voler reformar les taules de les floristes. En vol posar unes, totes de marbre, amb aigua canalitzada que ragi per combinació de surtidors artístics i fins unes vidrieres, que no se sap ben bé si són de protecció per a les flors o per a les simpàtiques i atractives venedores.

Creuen millorar la condició social de les del *ram*; i es comprèn, ja que per estar en caràcter amb lo que podríem dir-ne botiga, es pimpollaran amb més gust i ens apareixeran a la vista com una flor més. Els típics esclops, per exemple, que encara gasten algunes, com que desdriren de les noves *toilettes*, seran substituïts per unes bones sabates enxarolades que lluiran a tot drap.

Per a servir a la clientela, faran ús d'uns agafa-nassos

per l'estil dels que empleen a les confiteries i així no hauran de tocar aigua, resolent, per tant, un altre conflicte que teníem: Les mans vermelles i embuturnades que sempre ens ensenyen (pesadilla de l'autor del projecte) s'hauran convertit en unes altres, fines i blanques com les de les dames aristòcrates.

Té pensat—el nostre Comitè—solicitar oficialment que aquells figurins tan rebufons, de carn i ossos del Saló de la Moda de la Fira de Mostres, que cap representant oficial deixà d'anar a contemplar, facin, aquest any, la exhibició per la Rambla a l'hora del sol.

Una idea colossal!

Al costat de tan belles i grans coses, queda en res el projecte Pardo de posar bolquers de seda als ocells dels arbres, per a privar que des de les altures saludin a la concurrència, enviant-li els regalets que estan al seu alcanç...

Considerant aquesta qüestió com un cas d'ordre públic, cal que's dicti un Reial Decret, redactat poc més o menys en els següents termes:

«Autorizo al Comité Ramblista, constituído legalmente en cinco de julio de mil novecientos veinte, para que proceda a la confección de tantos pañales como pájaros haya en la parte superior de las Ramblas. Una vez confeccionados, que se coloquen inmediatamente uno a cada animalito, y a la par que evitamos un conflicto internacional que podría surgir, protegemos la seriedad de uno de los mejores números de la Segunda Feria Oficial de Muestras, que va a celebrarse en Barcelona. Dado en Palacio, a ..... de ..... de 1921.—Alfonso.—El Ministro de la Guerra... (qui sigui).»

Si això arriba a ésser un fet, que dongui per descomptat el Comitè que'ns ocupa l'aplaudiment més unànim de tota la ciutat i dels forasters que vinguin.

JACOB

L'avara «povertà» de la Societat de Nacions

En la nostra crònica parlem d'aquesta mena de seguici de la reina de Saba que és la Societat de Nacions. Emoluments de prínceps i tracte als hotels com a Barcelona, no ho han conseguit més que Muley Hafid i aquella cocotte montada a la Grand Daumont.

Els assembleistes comencen a treballar a dos quarts de cinc. A les cinc descansen, i prenen el the. Aquest the no és nacional, ni internacional, sinó individual i a càrrec dels que el prenen. Un the Sant Bruno. Un the, a la catalana.

Els periodistes que fan la informació, en lloc de the, prenen paciència. Ells han treballat per a la societat i per a les nacions, tot el dematí, treballen tota la tarda, i quan els assembleistes descansen, ells segueixen treballant a les redaccions. No tenen més sou que el miser que cobren en els diaris, no tenen dietes, ni dactilògrafes, ni secretaris. No tenen més que unes plomes de cinc cèntims de procedència catalana, plomes d'aquelles vermelles, amb mànec de llauna que portàvem al col·legi quan erem infants.

Arribada l'hora del the ningú els hi diu si en volen. Surten. Fan un cigarret. S'en fumen una mica de la societat i de les nacions i reprenen la feina. Com que encara que són al municipi, aquest no intervé per a res, tampoc els hi donen el clàssic paquet de caramells. Si volen beure aigua han de sortir i anar a la font.

—Però res? No els han obsequiat en tants dies amb res?—els hi preguntem:

—No ens han donat ni els bons dies, perquè si ho han fet, ha estat en anglès, en xinès o en txeco-eslovac i no ens hem enterat.

La poesia a les golfes

Invadida la Mancomunitat per les oficines de la Societat de Nacions, ordre ha estat donada an els dignes funcionaris de Catalunya, de no tenir cap contacte amb els empleats internacionals. Per a fer lloc als hostes, les dependències de la Mancomunitat han estat portades, dalt de tot, a les golfes. Mai, com ara, ha anat tan amunt la Mancomunitat.

En les oficines de la Societat de Nacions res hi manca. Mobles nous. Quadres del Museu. Un bar. I damunt de les taules, sobre tot de les senyorettes dactilògrafes, flors. Per a les senyorettes dactilògrafes de la Mancomunitat—unes senyorettes que saben, algunes, l'anglès, el francès i l'alemany—mai n'hi ha hagut de flors.

Però en canvi, tenen al seu costat als poetes de Catalunya. Les dactilògrafes internacionals, tenen al seu costat, diplomàtics, polítics, financers, periodistes, però les nostres tenen poetes, que són, avui per avui, la gent més ben parlada i més cortès de la terra. I així en mig d'En López Picó, d'En Soldevila, d'En Millàs Raurell, d'En Maseras, i fins d'En Campalans, que també fa versos, en els moments desvagats que li deixa la feina de cercar pel món savis que no coneixi ningú més que ell i algun amic íntim, les senyorettes dactilògrafes de la Mancomunitat, semblen Clemencies Isaura. En López Picó, cada dematí, els hi compra flors.

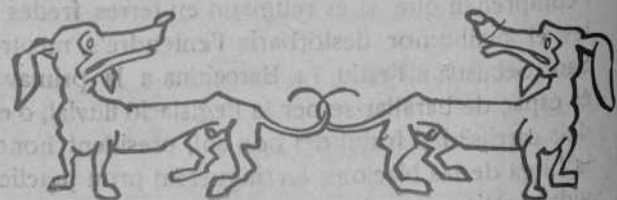
—No volem que siguin menys que les altres, i els poetes els hi portem flors naturals i violes.

El darrer representant

N'hi han 48 de representants nacionals. Tot el mapa. Van de jaquet, van de levita, gairebé tots, i alguns pocs d'americana. Però ningú, vingui de Londres o de Praga, ha conseguit l'elegància d'un company nostre, el senyor Serra, de *Las Noticias*. Cap ermilla internacional, com l'ermilla d'En Serra. Es d'un vellut agotat, un vellut de vell patrici, un vellut de retrat de català il·lustre, un vellut fet per a que el contemplin els cinc segles del Saló de Cent i totes les nacions blanques, grogues i morenes.

Tant resplandia que M. Hanotaux s'hi va fixar, i cridant a una autoritat popular li preguntà qui era aquell senyor. L'autoritat barcelonina, molt gravement, respongué:

—C'est monsieur Serrá, le représentant de la République d'Andorra.

— Gloriosíssim Josepet, protegiu-nos, vós que sou el sant més popular de Barcelona.

:-: POTI-POTI :-:

L'autoritat governativa ha menat a terme una batuda pels music-halls i cafès-concerts, alguns dels quals semblaven oblidar massa sovint el respecte que's deu al pudor.

La cosa ens sembla bé. Ens semblaria encara millor, si ultra vetllar per la moral, tornessin les autoritats pels furs de l'estètica, tan menyspreuada en els music-halls i cafès-concerts, com la virtut, que ara sembla defensar-se.

De tant en tant, assisteixo a veure cantar (?), o ballar, a qualche estrella del gènere de varietats. D'això que'n diuen varietats, i que és sempre lo mateix.

I no sap ningú lo que sofreixo, veient alçar al cel uns braços d'alabastre i descobrir en la cavitat que marca l'aixella un grapat de borrisol, sedós i rissat. Per mica de idea que tinguessim de l'equitat, s'imposaria una mida reglamentària al pèl de l'aixella en els espectacles públics. Seria com el complement de les ordres dictades aquests dies passats pel general en quefe del nostre exèrcit policíac.

Això podria fer-se amb facilitat i poc gasto. Recomanant a les interessades un tractament apropiat. Creant—cas de que no bastés la recomanació—una nova brigada especial, encarregada d'assegurar el servei axilar. Podria dir-se'n *brigada dels pèls*.

Els agents adscrits a la mateixa, recorrerien els escenaris. A la veu de «*enlaire els braços!*», obligarien a les artistes a presentar el clotet de referència als ulls investigadors del representant de l'autoritat. En cas de negativa a obeir les ordres dictades, s'obligaria a les tossudes a passar al quarteret corresponent, on pel delegat del districte els serien aplicades les pomades depilatòries que s'estimessin d'efecte més ràpid i segur.

Penso que totes les persones sèries i de bon gust aplaudirien un gest d'energia per l'estil del que'm limito a apuntar. El pèl de sota l'aixella, implica una taca per als nostres virtuosíssims music-halls. Sense tenir en compte que les mates de borrisol, indiscretament sotmeses a la mirada dels honestos espectadors, poden arrastrar la imaginació més pura a analogies perilloses.

Deixant de banda, també, lo que tenen de comprometedores.

¿No estem cansats de veure desmentir als riços de sota l'aixella, les asersions més formals d'una cabellera extremadament rossa?

X. X. X.

L'estigma de la Primavera

Es talment una temptació irresistible la que'm porta avui a disertar sobre els bells temps primaverals, i no per això deixo de conèixer les meves innombrables dificultats per dir sobre el particular quelcom que no s'hagi ja revelat, i d'una manera perfectíssima, pels nostres primers poetes i literats; i cal reconèixer, ademés, que no és la volguda ciutat nostra una de les més apropiades per a inspirar-se amb els efluis de la bella estació, ja que si és abundosa en centres industrials i comercials, resta completament orfa de fagedes i campinyes que tant podrien incitar a la momentània inspiració.

Malgrat això, i encara que sembli paradoxal, tempe-

raments existeixen tan súbtils i sensibles, que no necessiten, per a produir una *Oda a l'almada*, de cap preparatiu dels que hom acostuma a adoptar en semblants cassos.

Així, doncs, no podrem estranyar que alguns d'aquests *portentos* de la literatura, en lloc de llevar-se a punta d'auga i assistir a l'eixida de sol en les frondoses serralades per a extasiar-se amb la pura aroma dels nostres pins i les dolces melodies dels ocells, s'arribin en havent sopat fins a un Music-hall del Paral·lel, a l'objecte d'alimentar llur refinat esperit amb els sanitosos (?) conceptes exposats en forma de cuplets per les *pròximas* o menegildes que allà actuen; i que en comptes de cercar un bell passatge marítim per a fruitar a la vista dels bonics vaixells i escoltar de prop les remors de les ones, es deixin caure pels volts de migdia fins al barri de Pekin o al carreró de l'Esclop, a fi d'augmentar la llur fecunditat per a construir una poesia que pensen dedicar a la nina dels llurs amors; i tot això vigilant als quatre vents per a no topar-se amb cert subjecte que'ls la porta «votada» i que resulta ésser el pare de la preferida, la qual no correspon als llurs sincers amors, i per consegüent la motegen en els seus versos amb els adjectius d'*inflexible* i *desdenyosa*.

Un d'aquests en coneixem, que no ben convençut de les moltes carbaces obtingudes de la seva estimada, es determinà de fer la darrera provatura, llegint al cor de la nit i, en veu aspra, a la porta de l'al·ludida, un quilomètric poema, en el qual s'hi destacaven per lo agressius els següents endecasilabs:

*Dona'm un sí d'amor, divina Venus,
o el tro retrunyirà abans de l'aubada,*

la qual cosa ho posà en pràctica el pare de la noia, que no havia encara clucat l'ull, i no poguent aguantar per més temps la inacabable rapsòdia, obrí la finestra, engellant entre cap i coll de l'enamorat poeta un utensili domèstic que li produí una *banya* al front.

I heu's aquí com la bella Primavera no pot lliurar-se, com tota cosa bona, del seu perfidiós estigma: el literat de poc preu o l'analfabet poeta de pipa i cabell llarc.

M. GRANÉ CIVIL

GIOSSARA

EL TACTILISME

En Marinetti, l'innovador futurista—el futurista segon, perquè el primer fou En Gabriel Alomar—ens surt ara amb una nova ciència: El Tactilisme o la educació filosòfica-científica del tacte.

Tot un manifest de quatre cares en 4.ª major dedica l'original pensador a la descripció i elogi d'aqueixa nova ciència que revolucionarà les costums del món, acapardes avui d'una banda pels moralistes patums i de l'altra, pels amics del llibertinatge declarat, dels vodevils i d'En Retana.

Deixem que parli En Marinetti, i s'enteraran de pè a

pa, en què consisteix aqueixa nova escola tactil·loestètica, que creiem interessarà particularment als llargs de dits:

«En les meves observacions antitradicionals, dels fenòmens eròtics i sentimentals que unelxen els dos sexes, inclòs els de l'amistat, he comprès que els sers humans es parlen amb la boca i amb els ulls, però sense fer gaire cas de la sensibilitat de la pell que és encara un mediocre conductor del pensament.

» Mentre les mirades i les veus es comuniquen llurs essències, els tactes de dos individus no's comuniquen quasi gens.

» Conseqüència d'alxò?... La necessitat imprescindible de transformar l'estreta de mà, el petó i demés sistemes de transmissió del pensament pel mitjà de frecs i refrecs de la pell.»

Com poden veure, la idea del futurista italià és clara, com un xacolata a la francesa.

Ara, procediment, mètode, manera d'educar l'epidermis per a arribar al perfecte estudi del tactil·lisme?... L'autor ha inventat una escala educativa del tacte, que és al mateix temps una escala progressiva de valors tàctils. Segons aquesta escala, l'alumne, o sia el subjecte, haurà de començar per acostumar la pell al paper de vidre i als raspalls de pèl fort.

Sis curssets educatius, res menys, són necessaris, per a aconseguir el títol de mestre en l'art del tacte: I en aquells cursos el deixeble d'En Marinetti haurà de practicar-se en entenimentades fregatelles damunt de sedes de totes categories, de velluts, de paper d'estraça, d'esponges dures i toves, de pèl de cavall, de cutis humans, des dels més rasposos fins als més fins... segons els caràcters i les disposicions o vocacions dels deixebles. Els temperaments frecs, climatèrics, passaran per una ensenyança de tacte especial; els sensuals i vigorosos per una altra tota diferent.

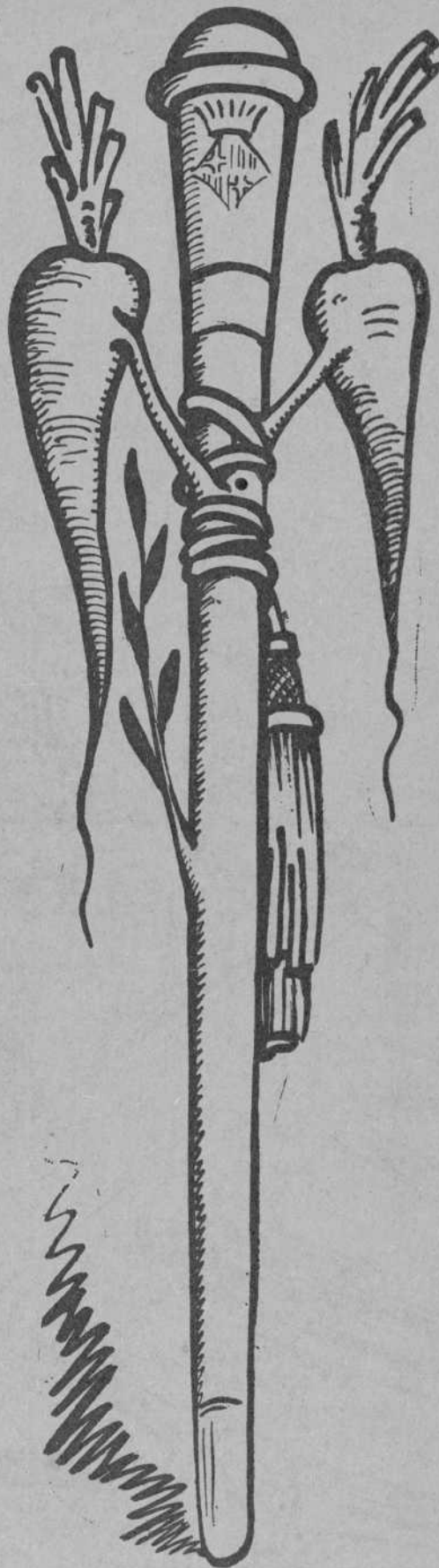
Per a arrodonir l'educació de la pell, l'original pensador ha inventat, per als nuvis, mobles especials: balancons tàctils, sofàs tàctils, cadires tàctils i fins llits tàctils.

Finalment, En Marinetti ens dóna «gratis» els primers consells per a tot aquell qui vulgui iniciar-se en el tactil·lisme: Tres coses essencialíssimes són indispensables per als deixebles de la nova escola: Primera: Convé tenir les mans enguantades durant un grapat de dies, concentrant l'esperit en l'idea del tacte. Segona: Nedar unes quantes nits, al mar, fent-ho sovint per sota l'aigua, per a educar així el tacte a les diferents corrents i temperatures de l'aigua. I tercera: Passejar-se cada nit a les fosques per dins de la cambra de dormir, palpant tots els objectes de roba a l'objecte d'examinar i descobrir pel tacte cada peça que's posi sota els dits.

Després d'aquests tres exercicis, un hom ja es pot matricular en l'assignatura del tactil·lisme marinettià...

La veritat, sense desmerèixer per res la gran pensada innovadora d'En Marinetti, creiem que els devots del tactil·lisme... no's mouran del «cine».

XARAU

Per a no ésser menys que la de Sant Josep, totes les vares floreixen.

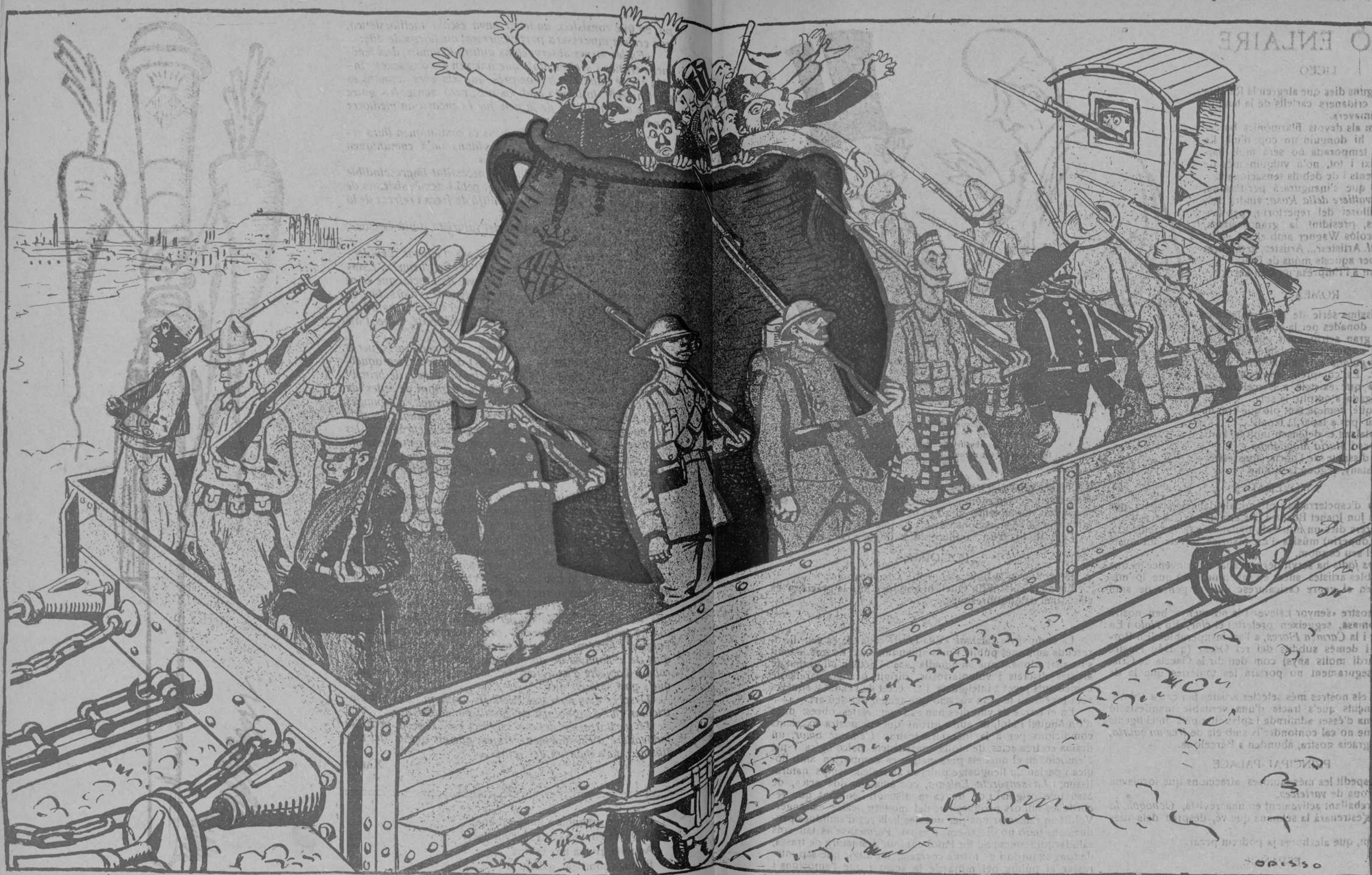
Un jutge pregunta a una testimoni:

—Quina edat té, vostè, senyoreta?

Aquesta, rumia una estona.

El jutge somrient, galant:

—Dec advertir a la senyoreta que quant més tardi a respondre, més vella serà.

TEBO ENLAIRE

UN GRAN ACORD QUE LES NACIONS PODRIEN PENDRE AL FIRMAR LES CONCLUSIONS DE LA CONFERENCIA DELS TRANSPORTS

Transportar el nostre Excel·lentíssim Ajuntament a la quinta força

TELÓ ENLAIRE

LICEO

Fa ja alguns dies que alegren la Rambla del Mig els cridaners cartells de la temporada de Primavera.

Preguem als devots filarmònics barcelonins que hi donguin un cop d'ull. La esmentada temporada no serà molt llarga, però, així i tot, no'n vulguin més de aconteixements i de debuts sensacionals.

Sembla que s'inaugurarà per Pasqua, amb *Il Cavalliere della Rosa*; vindrà després lo milloret del repertori i, per castell de focs, presidint la gran festassa, tindrem el colós Wagner amb el seu enorme *Parsifal*. Artistes?... Artistes, lo milloret que corre per aquests móns de Déu.

Desitgem a l'Empresa un bon acert.

ROMEA

La curtíssima sèrie de representacions en francès donades per la companyia Robinne (una gran actriu, molt guapa) i Alexandre (un comediant intel·ligent que interpreta els *galans* esplèndidament) constitueix un èxit. És comprèn; només la colònia francesa que existeix a Barcelona, ja estava obligada a omplir la sala.

Així és que, com de tant plè que era, hi havia motiu per a tapar,... tapats!...

—Els catalans es defensen molt bé amb *La Ventafocs* i *Maria Magdalena*.

I fins el dissabte de Glòria, que estrena En Maristany, se'gon la brama.

NOVEDADES

La colla d'esperrants i piramidals dançaires suecs, que capitaneja Jon Joanet Borlin i la Carineta Ari, ha estrenat aquests darrers dies un nou ball, titulat; *Au temps jadis* (La tombe de Couperin) música d'En Maurice Rêvel... un músic rebel com el seu cognom.

Au temps jadis ha servit per a acabar de convence'ns que els formidables artistes suecs en saben un niu i que lo mateix dominen el gerre caricaturesc que el genre de sutil fantasia.

El ben nostre «senyor Esteve» i la no menys ben nostra senyora Tomasa, segueixen preferint el *cine*, En *Nolo* i En *Tony Grice* i la *Carmen Flores*, a l'art insuperable d'En Borlin i la Ari i demés súbdits del rei Oscar (q. Déu Nostre Senyor guardi molts anys) com deu dir la Gaceta de Cristiania, que segurament no portarà les tonteries que la de Madrid.

Emperò els nostres més selectes artistes fan cap a «Nove-tats» convençuts que's tracta d'una veritable manifestació artística digna d'ésser admirada i aplaudida pels intel·ligents autèntics, que no cal confondre'ls amb els de tres un quarto, que per desgràcia nostra, abunden a Barcelona.

PRINCIPAL-PALACE

S'han despedit les més famoses atraccions que formaven la darrera tropa de *varletées*.

I s'està treballant activament en una revista, *Ooooooh, la Revuel* que s'estrenarà la setmana que vé, després dels dies sants.

Hi anirem, que aleshores ja podrem pecar.

ESPAÑOL

Ja tenen un altre vodevil en dança que els permetrà acabar de passar dignament la Quaresma.

—Nosotros habemos venido por arreglar los transportes de todo el mundo.

—Oh!... si és qüestió del mundo, llogu'm a mi que jo'n transporto a tot arreu.

Té per nom *Del llit a l'Alcaldia o Amor m'has enredat*. No's tracta de cap monument, encara que entrem a la setmana dels monuments, però és obra de condicions alegres, que disposa de situacions i xistos de tots calibres.

I els súbdits d'En Santpere s'hi belluguen com cal.

POLIORAMA

Reproduïren la bonica comèdia *Los bombones*.

Els de la colla d'En Güell hi aboquen tota la gràcia, i és clar... mel damunt bresques.

GOYA

La companyia catalana «Vila-Daví» cada dia es veu favorescuda amb més públic i més aplaudiments. Es que la gent s'ha anat adonant que en aquella casa hi actuen un grapat de artistes discrets i voluntariosos, dirigits per una parella de comedians joves i intel·ligents. I el secret de l'èxit és aqueixa seva joventut i la gran vocació que senten pel seu art.

En el terme de vuit dies han estrenat varies obres: dues d'En Miquel Palol, un autor gironí que demostra excelents condicions per a la literatura teatral: *L'enemic amor*, un drama en tres actes, de molta consistència psicològica i plè d'emoció, en el qual els personatges es comporten amb llògica i parlen un llenguatge pulcre i al mateix temps naturalíssim; i *La senyoreta Enigma*, comèdia en dos actes, de assumpte original i de un caire distingit i enlairat que recorda les millors produccions del modern teatre estranger. Voldríem remarcar una per una les bel·leses d'ambdues produccions però no disposem d'espai. Permeti-se'ns tan sols saludar joiosament an En Palol com un dramaturg de trassa, de fons exquisid i de forma correcta; un autor que sap interessar al públic pel mitjà de la acció i que l'emociona i l'encanta amb les galanures del diàleg.

Estrenaren també una bonica comèdia d'En Lluelles,

—Ditxosa Cuaresmal... A nosaltres també ens han tocat les espurnes de la crisi

Bon amor no vol cadenes, que'ns divertí extraordinàriament; obra de trama vodevil·lesca, però que s'aguanta sempre en un elegant discreteig; fou justament aplaudida.

Ademés d'aquestes novetats, la companyia Vila-Daví ha interpretat *Un àngel de Déu*, pessa còmica que ajuda a passar l'estona, d'En Màntua; *El pati blau*, d'En Rusiñol, de la protagonista del qual, la Vila en fa una creació, i altres obres de repertori, que juguen excelentment tots els actors de la companyia.

No cal dir que tant la Vila com En Daví es guanyen continuades ovacions per la manera justa i entusiàstica de interpretar aqueixes obres que porten molt ben estudiades i a les quals donen, per tant, uns magnífics conjunts.

Per al dimarts hi havia anunciada l'estrena d'un drama de En Bertana, *Les ales d'Ernestina*; i per ahir, dijous, *El pès del fruit*, d'En Cavallé.

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

UN MESTRE I CINC APRENENTS

No crec que hi hagi qui s'atreveixi a negar que l'Iu Pascual és un mestre en pintura, sobre tot d'ensà que el fet director de l'Escola de Belles Arts d'Olot.

No hi ha més que mirar aquelles barbes d'apòstol que porta, i després veure les pintures que exposa al «Camarín» per a convèncer's de que's tracta d'un mestre que la sab molt llarga en matèria de paisatge, ja que logra copsar la llum i l'aire i empresonar-los dintre les quatre tires d'un marc de fusta.

I què li prova a mestre Pascual el viure a Olot! Es veu que ha fet una neteja complerta dels pinzells i de la paleta, per a treure'n els grisos que hi tenia aferrats des de que va començar a pintar. Ço fa que els paisatges de l'Iu,

resultin ara més clars, més grans i més bonics que mai. Té al «Camarín» una *Matinada fresca*, que ni aquella de la famosa cançó popular; un *Hivern* que pela de íret en veure'l només i un *Camí d'Olot* que fa agafar ganes d'anar-hi a passar l'Estiu i estar-s'hi fins a la *Tardor*, perquè segons pinta l'Iu aquestes dues estacions, tanbonica resulta l'una com l'altra, en terres olotines.

Darrera mestre Pascual, desfilen l'Enric Porta, l'Antoni Ollé, l'Enric Cénac i En Nolasc Valls, que han fet pa i beure al «Saló Serra» del carrer dels Banyes Nous i En Carles de Moij el qual està reposant a «La Basílica» de les seves tasques pictòriques.

Dintre la classificació de *macos* i *micos* que tinc establerta pel jovent que *cultiva* l'art, aquests quatre jovencells aprenents em mereixen la de *macos*, perquè són *maques* les obres que exposen, que em recorden les xicotetes de 15 anys, quan comencen a treure colors.

L'Enric Porta és un pintoret a l'oli que se'l porta ell mateix com certs peixos que tots coneixem; té molta grapa per a campir les teles i traça per a que li resultin fresques i xiroies; l'Antoni Ollé es complau més en em-

paitar les mocetes que en retratar la naturalesa, motiu pel qual la seva *Nota de la rosa* i l'altre noia que està *Cosint*, tenen bones absències d'ell i diuen que és un pintoret de totes prendes; l'Enric Cénac també les cerca, les xicotes, havent trobat una *Mercedes* que el fa quedar bé, per la manera com l'ha tractada al posar-la al llenç i així com un *Bodegó* que ens diu que igual li plau tractar la natura viva que la morta. En quant al quart aprenent, En Nolasc Valls, me sembla que ja ha acabat l'aprenentatge. Per mi que el possin fadrí de l'ofici, perquè té un *Cel de tramontana* i una *Hora esblaimada* que resulten un veritable *cap i cúa* pictòric. L'*Hora esblaimada* ademés, pot acceptar-se com una simfonia sorda, la qual, ajuntant-hi les *Notes* que exposen els altres tres companys es convertiria en una peça de concert recomanable per les seves variacions escaïentes i triades.

..

L'aprenent número cinc, o sia En Carles Moij, sembla un pintor d'upa, tota vegada que encapsala la tarja de convidat a la seva exposició, amb una corona comtal.

El fet de trobar-me amb un expositor de sang blava per una banda i per l'altre, el de que hagi triat lloc tan respectable com «La Basílica» per a fer la seva exhibició estètica, em priyen de parlar amb desembràs d'aquest artista. Així, doncs, el que vaig a dir no voldria que's fes públic. En Carles de Moij que comença bé, probablement anirà lluny si renyeix amb *La Novia del Paleta*, i no es gasta la traça amb els bodegons, gènere de pintura que ordinàrija bon xic, encara que se li dongui importància.

C. ARBÓ

Aquest número ha passat per la censura

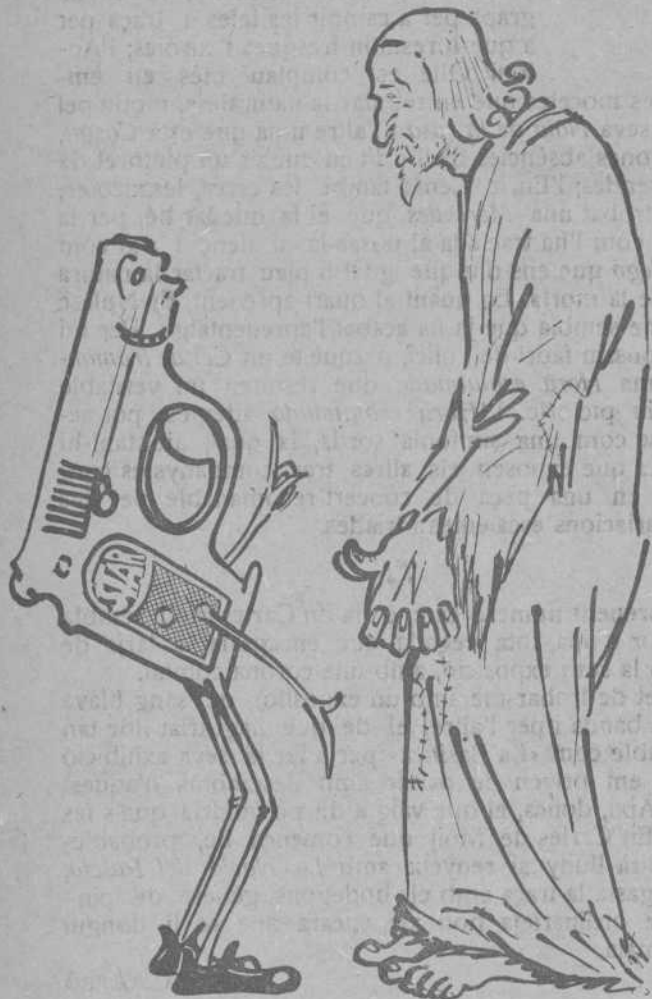
Espurnes

Oue el senyor Martínez Anido té el ferm i plausible propòsit d'acabar amb les «colas» estanquerianes, no hi ha pas cap dubte. Lo que ja no s'ovira tan clar és que aital propòsit esdevingui palpable realitat.

Davant d'aquesta incertitut, que és una vera tortura pels qui integrem la comissió organitzadora de la «Liga Anticolista» no he pogut resistir la temptació d'interviuar a una cèlebre personalitat, competetíssima amb la matèria, al objecte de recabar la seva opinió autoritzada, conciençada i incontrovertible.

I he celebrat l'interviu, i l'interviewat ha sigut *nada* *menos* que Bermúdez, l'inclit Bermúdez, el «cipal» de punt més campeixà del nostre Municipi, i a qui, per a lluiment de la seva oratòria *contundeniamente persuasiva*, tan necessària entre els petits acaparadors dels productes de la tabacalera, li han assenyalat una demarcació en la que hi exhibeixen llur garbositat prop d'una dotzena d'estanqueres, d'allò més caies.. i deixa'm encendre.

Canviades les salutacions de rúbrica, i després d'acceptar, amb un somriure captivador, un «Julieta y Romeo» que amb tot disimul he fet lliscar per un foradet de la «revolvera», el simpatiquíssim Bermúdez, amb un aplom i uns ademans que farien denteta als més prestigiosos

LA NOVA PÀSSIÓ

—Ja us podeu retirar, que ara me'n cuido de jo treure la gent del món.

caps de minoria, ha donat resposta a les meves preguntes en la forma següent:

—*Desengãñese usted; para acabar con las tan cacareadas, anti-higiénicas y burlonas colas, que me han obligado ya algunas veces a imponer mi autoridad con el desenvainamiento del sable, no existe más que un solo remedio y por cierto bien sencillo: «Se tienen preparadas las mangueras, se deja que los colistas se apretujen y cuando empiece el griterio por la tardanza en la llegada del carro, se da rienda suelta al agua y... derecho al bulto.»*

Convençut de que En Bermúdez te raó, i del tot sobrada, jo, al senyor governador, transmeto sa «grrrrrraaan pensada»

encomanant-li al ensemps que demani pel nostre «cipal» un trajo nou, la medalla de les inventives i la creu... cuberta.

TATIS

CANTARS D'HIVERN

Eix hivern serà molt crú:
molt fret, molta neu, molta aigua...
Serà un hivern trist i lleig...
com el dècim que no's paga.

Que les capes s'han perdut,
és veritat axiomàtica;
però en els temps que'ns trobem,
és quan s'aguanten més capes...

Protestant impenitent,
que sempre dius en veu alta
que cada jorn tot va amunt...
ara el termòmetre baixa...

Què poètic, què bonic,
des del cim d'una muntanya
contemplar la blanca neu...
si un no cau i es trenca l'ànima!

Ara que'ns apreta el fret
l'escalfor és agradable...
Ara és més bo pendre'l sol...
que rebre una garrotada.

Els arbres resten pelats,
no hi ha flors, l'ocell no canta,
ara tot lo més bell dorm...
com l'home que juga i bada.

Preguntes: ¿Ara sens foc,
sense sol, ni dones guapes,
què seria dels mortals...?
—Vés, que't respongui el Sant Pare.

—Si no vols sentir el fret,
ni tossir, ni costipar-te,
no saps què has de fer, lector?
—No ho sé.

—Jo tampoc, per ara.

No ploreu als renegats
que ara moren... No és gran xamba
anar de cop a l'infern,
quan les persones se glassen?...

ANDRESITO

EL SANCHEZ DE LA CONFERÈNCIA

—Cómo me halg de entender con ellos, si no n'hi hay cap que parle bien el castellano?...

ESQUELLOTS

A rey muerto, rey puesto.

Ja tenim President del Consell de ministres nou: el senyor Allendesalazar.

No el tenen present de alguna altra vegada?

Jurariem que sí, que hi havem tingut pocs o molts tractes.

No és ni carn ni peix; lo qual vol dir que per a president de Quaresma és la nata.

Acontentarà als uns, satisfarà als altres.

O no satisfarà a ningú, que és lo més probable.

Un President de promiscuació per a passar l'estona.

I per a demostrar als flusos terroristes que no és matant les cuques com se mata el verí dels mals governs.

Hi ha una veritable obsessió ciutadana contra les motocicletes amb *side-car*.

Abans ningú s'hi fixava; ara tothom.

Passa una moto d'aqueixes amb el seu seguiment de pets

estentoris, pip...paf...pif...paf... i tothom se gira intrigat, recelós, com si es vegés al davant del cos d'un delictes.

I si la munten tres persones, com ocorreix moltes vegades, aleshores el públic, astorat, sembla sentir l'esgarrifança de la tragèdia.

I pensa... són aquests!... El poble té una gran fantasia.

Llegim:

«Un corresponsal aristocràtic de Colònia, anuncia que enguany no s'ha celebrat a Alemanya el Carnestoltes.»

Quan no el varen fer és que no calia.

Els alemanys, com els espanyols, el celebren tot l'any... i quines ganes!...

Dissabte s'inauguraren oficialment, a Vallvidrera, les «Escoles de Muts, Sords-muts, Cecs i Anormals» a càrrec del nostre Excel·lentíssim.

En la magnífica quinta «Vila Joana» han sigut instal·lades aqueixes escoles, i pel que pogueren observar els visitants, la benèfica obra dels culturals del nostre Municipi és quelcom digne de Barcelona, que se separa bon xic de tanta cosa inútil com s'ha vingut fent: allí troben les desvalgudes criatures el pa del esperit que els ha de fer útils a la societat i troben també aire saníto, aromàtics perfums i sol i esbarjo

FI DE CUARESMA

El peix.—Ai, pobres xais!... Ara us toca a vosaltres!...

i vida natural. Professors i professores especialistes, plens de paciència i animats d'una gran vocació tenen cura de les respectives seccions.

Les escoles ja fa alguns mesos que funcionen normalment, i l'ensenyança hi és gratuïta i obligatòria. Estan molt ben assortides de llibres, material i aparells.

Ara la Comissió de Cultura hauria de procurar només cercar la manera de suprimir l'humitat i les boires de Vallvidrera els dies d'hivern.

Per a la Primavera i per al Estiu, estant molt bé aquelles escoles.

Eterna paradoxa.

Organitzada per algunes dames aristocràtiques ha començat a celebrar-se una festa benèfica anyal, amb el títol de «Diada del recent nascut».

Ja poden suposar que aqueixos recents nascuts se relacionen amb famílies pobres.

Perquè les grans senyores són precisament les més enigmiques de tenir fills.

De totes maneres és d'agrair l'afició d'aqueixes dames a complimentar i festejar els recent-nascuts... dels altres.

Sobre tot en els temps tràgics que correm, en els quals abunden més els recent-morts, que els recent-nascuts.

Un tant per centatge que millora.

De 288 mostres de aliments presentades al anàlisi del Municipi, han resultat bones per a la salut 210; és a dir més de dues tercers parts bones.

Abans, la proporció hauria sigut a la inversa.

Tot això, devem a les enèrgiques campanyes.

Però és trist que encara hi hagi una tercera part de des- preocupats criminals i lladres poques vergonyes.

NOTES DE CASA:

Un nou «diari de la mañana», *La Actualidad* ens envia particularment la seva atenta salutació.

Diu que serà informatiu i, sobre tot, independent.

Visca l'independència!

Elogi de les altures

Malgrat els cent graons de la pujada,
jo'm sento venturós a dalt del pis;
i'm trobo prop dels núvols tan feliç
com el pardal festiu sota teulada.

Penseu, si és bonic quan hi ha nevada
poguer-ne contemplar el seu encís,
tocant, casi amb les mans aquell cel llis
sense ficar els peus a la gebrada.

Oh, dolça beatitud de les altures,
on no's sent el trepig de criatures
corrent esbojarrades pel trespel;
on el demás veïnat no vos espolsa
catifes ni sabates de simolsa;
i on, primer que ningú, veig sortí el sol.

FERÉSTEC

Ferran Cañameras: Mercès; passa a *La Campana*.—Jacob: Probablement a hores d'ara l'haurà vist ja publicat, però esmotxat perquè era llarguíssim.—J. C. i P.: Entren en cartera per a quan hi hagi ocasió.—Joaquim Malleu: Passen a la cartera de *La Campana*.—Llegeixi molt, i molts bons poetes, abans d'escriure poesies.—Emili Calvet: Es massa innocentona.—C. Rafart Marf: La guardarem, ens hi pensarem i resoldrem un dia o altre lo que faci el cas.—Joan Piquet C.: Aprofitarem els epigrames.—C. Trill: El xistu no va malament; però el dibuix no és publicable.—Joan Pascual: Em quedo amb el full de calendari.—S. Morató: No'ns acaba de fer la pesada.—Tatis: Preferim la prosa.—C. de M.: No's poden fer brometes amb aquest tema.—Josep Colomé: Lo mateix li dic; és perillós.—Joan Barcelona: Hi manca un xic de novetat en el fons i un molt de picardia en la forma.—Anselm Gòmez: La brometa és d'un gust una mica dubtós.—Aguileta: Mercès. Potser vagi a *La Campana*.—R. Riu i Gener: Una coseta ben intencionada, però que no és publicable a causa de certes incorreccions.—Enmanllebapa: Amb greu sentiment nostre, no'ns convé.

Imp La Campana i L'Esquella, Oim, 8.-Barcelona

TOS la curen les Pastillas Helenianas.

1'25 pessetes calxa.

PANALLONS

els cura Tópico Gil Kens.

1'25 pessetes frasc.

ASMA

la curen les Gotas Helenianas.

4 pessetes frasc.

La Campana de Gràcia

ALMANAC per a aquest any 1921

ACABA DE SORTIR

Preu: 80 cèntims

MEDICINA CASERA

REMEDIOS QUE GURAN

Un tomo

Ptas. 1

Les cent millors poesies
de la Llengua Catalana

Preu:

Ptes. 1'50

DR. KOENHLY

Novísimo arte de amar

Un tomo: Ptas. 3'50

Aquesta setmana obra nova d'En SANTIAGO RUSIÑOL

Chauffeur... al Palace!

Preu: DUES pessetes

BARON DE HOLBACH

Del amor conyugal

— Los esposos en la vida privada —
Sus deberes — Sus placeres legítimos

Un tomo

Ptas. 1

DR. BEARSON

Eterna luna de miel

Cartilla higiénica de los recién casados

Un tomo

Ptas. 1

L'Esquella de la Torratxa

ALMANAC per a aquest any 1921

Pessetes 1'50

Pessetes 1'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, rementant l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebra a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

BALLETS SUECS.—IBÈRIA

—Dels temps de l'Albéniz amb ara, ha canviat molt la senyoreta Ibèria.